

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Concilia Provincialia Mediolanensis Sex

Borromeo, Carlo

Venetiis, 1602

De ornatu, decore, ac nitore sacrorum locorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62072](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62072)

Ocus præterea alius Sacristie, aut cœmeterio saltem propior, in omni Ecclesia Parochiali, & Collegiata aptè exstruatur: in quo feretra, candelabra ferrea grandiora, cœnotaphia, Vasa olearia, pertica, scala, scopæ, ligones, batilla, sustentacula crucum, instrumenta ad abstergendi vsus accomodata; cæteraque id generis reponantur: vt Ecclesia ipsa, & Sacristia, tum ab omni re indecenti; tum ab omni impedimento planè libera, vacuaque sit.

Inst. fab. Eccl. lib. 1. De loco vbi feret. &c. id generis asseruentur. cap. 28.

2 Isque locus, ostium habeat, valuis, pefulo, seraque benè septum.

De ornatu, decore, ac nitore sacrorum locorum.

S Y M M A R I V M

- 1 Animalia, quæ in Ecclesijs non appendenda.
- 2 Mensæ Altarium consecrata, vt tegenda.
- 3 Altaria, foribus patentibus, quibus paramētis instructa sint.
- 4 Sepulchrum, in quo Corpus Christi feria v. in Cæna Domini reconditur, quo modo exornandum.
- 5 Sanctorum imagines quibus vestibus non induenda.
- 6 Sacris locis munditia adhibenda.
- 7 Capsulæ elemosynariæ in Ecclesijs non retinendæ sine facultate. De capsulis elemosynarum, nu. 2.
- 8 Bradellæ muliebres auferendæ: quæque tantum permittendæ: Et à quibus illæ conficiendæ. De scabulis muliebribus. nu. 1.
- 9 Quarum rerum nitore à Rectore consulendum.
- 10 Parietes vrina, & alijs sordibus non inquinandi.
- 11 Quæ ab eisdem parietibus remouenda.
- 12 Quæ item à cœmeterijs tollenda. De cœmeterijs, nu. 16.
- 13 Ianuæ, Cathedralium } Ecclesiarum in quibus solemnitati-
Parietesq; } Collegiatarum } bus ornandi sordibus, aut alijs, ima-
interiores } Parochialium } ginibus.
- 14 Ecclesia Metropolitana, sanctorum Patronorum vniuscuiusque ciuitatis Provinciae imaginibus exornanda. De Imaginibus, &c. nume. 23.

4. De ornatu
decore, ac ni
tore sac. loc.

NE animalia, pisces grandiores, eorumue membra in Ecclesijs appendantur; nisi quæ voti, aut piæ significationis causa Episcopus permittenda censuerit.

2 Confecratæ Altarium mensæ totæ, licet aliqua ex parte lateritiæ sint, tela cerata ita contegantur, vt faciliè à mensa, tela non possit amoueri.

3 Cùm Ecclesiæ fores patent, tunc Altaria singula, & mappis tribus mundis, vna oblonga, quæ ad imam eorum partem peringat, duabulque reliquis breuibus vestita sint; ita vt gradus etiam ille ligneus, super Altari à tergo collocatus, ab indumento nudus non sit, sed mappa munda totus sternatur; & pallio item coloris, quò ad eius fieri potest, pro festi diei, seriatuè ratione decenter eadem ornata; ac tela viridit, nè mappæ puluere, aliaue forde inquinentur, constrata; & præterea cruce in medio collocata; & candelabris duobus, vno scilicet ab dextera, altero ab sinistra parte, posito, instructa, atque ornata semper sint. Idque quotidie in Ecclesijs, quæ frequentantur, in cæteris vero Ecclesijs, festis saltem diebus.

Tabella secretorum in vnoquoque Altari sit item, ea tamen ratione; vt peracta Missa, non erecta sit, sed depressa sub tela, mappæ recondatur.

4 Quibus in Ecclesijs, feria quinta hebdomadæ sanctæ, sepulchrum ornatur, aut constituitur, vbi Corpus Christi Domini asseruatur, cum illud gloriosum fore, Isaias prædixerit, sicut precioso ornatu decorari debet; ita in ijs cauendum est, ne profanus, & parum decens sit ornamentorum apparatus. Nè igitur cubilis stragulæ, cortinæ, conopæa, seu tentoria, ad vsū profanum adhibita, ad illum circumuestiendum, atque exornandum vsui sint: nisi Ecclesiæ oblata, eius iam propria facta, & sacro vsui dicata sint.

5 Idem sancitur de vestibus, & ornamentis, quibus sacræ sanctorum, sanctarumque imagines induuntur.

6 Nè Ecclesiæ, oratoriaue, situ, puluere, aut alio squallore obsolescant.

Vbi præterea inter Altare maius, & parietem, qui à posteriori eius parte est, locus non multi spacij datur, relinquiturue, quamuis exiguus, qui Chorum non capiat, is etiam locus, ab omni situ, squallore, ac forde purus, mundusque conseruetur.

7 Altaria item, sacræ tabulæ, & imagines, ac parietes ipsi perpetuo eniteant: tum fenestræ non suboscuræ, sed perlucidæ sint: pavementum autem saltem octauo quoque die diligenter verratur. Hæc omnia

nia præstati, cura sit Rectoris cuiusvis Ecclesiæ.

8 Adhibeatur item diligentia, & graui pœna, multa que agatur, vt & Ecclesiæ, & Oratorij, & cœmiterij parietes ab vrina, alijsue cuiusvis generis sordibus mundi conferuentur.

9 Arbores, stirpes, aliaque eiusmodi arbusta, ab Ecclesijs, & Oratorijs quibusvis remota sint, vt nè radices dilatate parietibus officiant; aut rami diffusi tectis operiant; vnde detrimentum ipsis tectis existat. Si verò rami eiusmodi tectis iam officiunt, amputentur omninò.

Vites præterea, hederæ, alijsque id generis herbæ, quæ succrescentes exterioribus Ecclesiarum, aut Oratoriorum parietibus adherent, prorsus conuellantur.

A rubis præterea, & spinis, & alijs id generis, quæ adnasci solent extrinsecus, ijdem parietes mundi; & à cœmentorum item, lapidumque congeflu remoti, custodiantur.

10 Sicut in anniuersarijs solemnitatibus sanctioribus celebritatibus festiuus canimus laudes, solemniusque Ecclesiastica celebrantes officia, modulamur organis, preciosiorique vestium apparatu induimur; ita diligentes nos domus Dei decorem, & locum habitationis gloriæ eius, curare debemus, vt quo spiritalis lætitiæ nostræ manifestiora signa demus, diuinorum beneficiorum, quæ ijs potissimum solemnitatibus recolimus, memoria excitati, templa etiam ornatoria, quàm alijs diebus, appareant, tum ad augustiorem cultum, tum ad fidelium consolationem. Itaque die Natali Domini, & reliquis quattuor deinceps festis diebus, in Epiphania, Pascha Resurrectionis, in Ascensione, tribus Pentecostes diebus, in solemnitate Corporis Domini, festoque die sancti Patroni, Ecclesiarum Cathedralium, Collegiatarum, Parochialium præsertim insignium, curet præfectus vniuscuiusque Ecclesiæ pro loco rum ratione, proque facultatibus, vt ianuæ, quemadmodum veteris instituti est, vsuque Romano comprobati, & à beato Hieronymo laudati, frondibus etiam ornentur, prout tempora tulerint: tum parietes interiores, atque intercolumnia, peristromatis, aulæis, tapetibus, suarumque imaginum tabulis exornata sint. Quo in apparatu, ornatuque sacre imagines etiam in ipsis foribus adhibeantur. Insignia verò, & alia profana ablint.

Quæ ad dies festos & sacra tempora pert

De profano vsu à sacris locis tollendo.

SUMMARIVM.

Obscure figuris, ethnicorumque hominum imaginibus Ecclesiæ non ornanda.

Laico;